

T.C.
A. .H.M.
2. Daire

Esas No: 2006/7067
Karar No: 2012/
Karar Tarihi: 03.04.2012

ER EN VE D ERLER - TÜRK YE DAVASI

(A HS. m. 3, 4, 5, 6, 8, 13, 14, 17, 29, 34, 35) (5271 S. K. m. 108, 267, 271) (KARAY İT - TÜRK YE DAVASI) (AV AR - TÜRK YE DAVASI) (RLANDA - B RLE K KRALLIK DAVASI) (SALMAN - TÜRK YE DAVASI) (SELMOUN - FRANSA DAVASI) (AKSOY - TÜRK YE DAVASI) (BÖKE VE KANDEM R - TÜRK YE DAVASI) (AKKOÇ - TÜRK YE DAVASI)

(Ba vuru no. 7067/06)

KARAR

STRAZBURG

3 Nisan 2012

bu karar nihaidir ancak ekli bazı de i ikliklere tabi tutulabilir.

Eri en ve Di erleri - Türkiye davasında,

Daire halinde toplanan Avrupa nsan Hakları Mahkemesi (kinci Daire) a a ıdakilerden oluşmaktadır:

Françoise Tulkens, Başkan,

Danuté Jocien ,

Isabelle Berro-Lef vre,

Andr s Saj ,

İ il Karaka ,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Helen Keller, Yargıçlar,

ve Stanley Naismith, Daire Yazı leri Müdürü,

13 Mart 2012 tarihinde gizli olarak müzakere edilmi olup, Aynı tarihte kabul edilmi olan a a ıdaki kararı bildirir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (7067/06 no'lu) davanın nedeni, TC vatanda ları, Bay Ci erhun Eri en, Bay Ergin Demir, Bay Abdülkadir Akgül, Bayan  irin

Sekmen, Bay Ekrem Kaplan, ve Bay Sedrettin Altayın ("ba vuranlar") Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 30 Ocak 2006 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurulardan ibarettir.

2. Ba vuranlar Van'da görev yapan avukat Bay C. Demir tarafından temsil edilmiştir. Türkiye Hükümeti ("Hükümet") kendi görevlileri tarafından temsil edilmiştir.

3. 10 Mayıs 2010 tarihinde başvuru Hükümet'e tebliğ edilmiştir. Aynı zamanda, başvurunun kabul edilebilirliği ve esası hakkında birlikte karar verileceği belirtilmiştir (Madde 29 § 1).

4. Başvurunun tebliğinden sonra, Hükümet ek yazılı görüşlerini sunmuştur (Çözümün 54 § 2 Maddesi). Buna karşın, ba vuranlar, başvurularını takip etmek istediklerini belirtmişlerdir.

OLAYLAR

1.DAVANIN KOŞULLARI

5. Ba vuranlar sırasıyla 1982, 1982, 1968, 1967, 1966 ve 1971 doğumludur.

A. Ba vuranların gözaltına alınmaları

6. 21 Temmuz 2005 tarihinde, Bay Erişen, Bay Demir ve Bay Akgül, PKK isimli (Kürdistan Çi Partisi) yasadışı örgüte üye oldukları şüphesiyle, jandarma tarafından yakalanmış ve Erciş İçişleri Jandarma Komutanlığına götürülerek gözaltına alınmıştır. Aynı gün, diğer on kişi ile birlikte Erciş Devlet Hastanesine götürülmüşler ve doktor tarafından muayene edilmişlerdir. Bay Erişen, Bay Demir ve Bay Akgülün iddialarına göre, muayene esnasında jandarma görevlileri de odada bulunmuşlardır. Muayeneden sonra hazırlanan tıbbi raporda, ba vuranların kötü muameleye maruz kaldıklarına ilişkin herhangi bir belirtinin bulunmadığı rapor edilmiştir.

7. 22 Temmuz 2005 tarihinde, Bay Erişen, Bay Demir ve Bay Akgül tıbbi kontrol için Erciş Devlet Hastanesine götürülmüşlerdir. Ba vuranlar ve diğer on kişi tekrar jandarma görevlilerinin nezaretinde muayene edilmişlerdir. Doktor, Bay Erişen ve Demirin vücutlarında kötü muamele gördüklerine ilişkin herhangi bir belirtiyi rastlamamıştır, ancak Sayın Akgülün sağ gözünde bir işlik gözlemlemiştir. Bay Erişen, Bay Demir ve Bay Akgül muayene sonrasında, sırasıyla Savcı ve Sulh Ceza Hakimi huzuruna çıkarılmışlardır. Avukat eliyle verdikleri ifadelerinde, aleyhlerine isnat edilen suçlamalara itiraz etmişlerdir. Sulh Ceza Hakimi, dava dosyasındaki kanıtlara dayanarak, aynı gün tutuklanmalarına karar vermiştir.

8. Ayrıca, diğer ba vuranlar, Bay Sekmen, Bay Kaplan ve Bay Altay, sırasıyla 29 Temmuz, 1 Ağustos ve 3 Ağustos 2005 tarihlerinde, PKK üyesi oldukları şüphesiyle tutuklanmışlardır.

B. Ba vuranlar Aleyhine Yürütülen Cezai Kovuşturmalar

9. 26 Temmuz 2005 tarihinde, Bay Erişen, Bay Demir ve Bay Akgülün temsilcileri, ba vuranlar hakkında verilen 22 Temmuz 2005 tarihli tutukluluk kararına itirazda bulunmuşlardır. 29 Temmuz 2005 tarihinde Mahkeme, suçun niteliği, mevcut delil durumu ve dava dosyasının içeriğini de dikkate alarak, duruma yapmadan, dosya üzerinden itirazları reddetmiştir. 8 Ağustos 2005 tarihinde, ba vuranların temsilcileri tutukluluk kararına ikinci kez itirazda bulunmuşlardır, bu itiraz 17 Ağustos 2005 tarihinde reddedilmiştir.

10. 4 Ekim 2005 tarihinde, Bay Erişen, Bay Demir ve Bay Akgül, Van Aır Ceza

Mahkemesinden tahliyelerine karar verilmesini talep etmişlerdir. 6 Ekim 2005 tarihinde mahkeme Bay Demiri tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakmış, diğer ba vuranlar bay Eri en ve Bay Akgülün taleplerini ise, suçun niteli i, mevcut delil durumu ve dava dosyasının içeri ini de dikkate alarak reddetmiştir.

11. 21 Kasım 2005 tarihinde, Bay Eri en ve Bay Akgül Van A ır Ceza Mahkemesine serbest bırakılmaları talebiyle ba vurmuşlardır. 22 Kasım 2005 tarihinde, Mahkeme suçun niteli i, mevcut delil durumu ve dava dosyasının içeri ine dayanarak, talepleri reddetmiştir.

12. 20 Kasım 2005 tarihinde, Van Cumhuriyet savcısı, ba vuranlar ve di er on be üpheli hakkında yasadı ı silahlı örgüte yardım ve yataklık etmek suçlamasıyla Van A ır Ceza Mahkemesi nezdinde kamu davası açmıştır.

13. 5 ve 19 Aralık 2005 tarihlerinde, Bay Eri en tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılma talebinde bulunmuştur. 7 ve 19 Aralık tarihlerinde, Van A ır Ceza Mahkemesi suçun niteli ini, mevcut delil durumu ve dava dosyasının içeri ine de dayanarak, duru ma yapmaksızın, ba vuranın serbest bırakılma talebini reddetmiştir.

14. 20 Aralık 2006, 2 Ocak 2006 ve 27 Ocak 2006 tarihlerinde, Bay Eri en ve Bay Akgül bir kez daha serbest bırakılma talebinde bulunmuşlardır. Bu talepler, dava dosyasının içeri i ve mevcut delil durumuna da dayanılarak tekrar reddedilmiştir.

15. 17 ubat 2006 tarihinde, Bay Sekmen, Bay Kaplan ve Bay Altay tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmıştır. Di er ba vuranlar, Bay Eri en ve Bay Akgül, 10 Nisan 2006 tarihinde tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmışlardır.

16. 6 Mart 2009 tarihinde, Van A ır Ceza Mahkemesi, tüm ba vuranlar hakkında beraat kararı vermiştir. Bu karar 16 Mart 2009 tarihinde kesinleşmiştir.

C. Ba vuranların kötü muameleye maruz kaldıkları iddiasına yönelik soruşturma

17. Bu esnada, 26 ve 27 Temmuz 2005 tarihlerinde, Bay Eri en ve Bay Demir, gözaltında tutuldukları süre boyunca jandarmalar tarafından kötü muameleye tabi tutulduklarını belirterek, bu iddialarını el yazısıyla yazdıkları mektupla detaylı olarak Erci Savcılığı na bildirmişlerdir. Ayrıca, doktor kontrolü talebinde bulunmuşlardır. Savcılı a hitaben yazmış oldukları mektuplarına da herhangi bir cevap alamamışlardır. 29 Temmuz 2005 tarihinde, Bay Akgül, kendi talebi üzerine, Erci Devlet Hastanesinde görevli bir doktor tarafından muayene edilmiştir. Hazırlanan tıbbi rapora göre, Bay Akgülün sa kolunda 3x3 cm büyüklü ünde, sol kolunda ise 2x3 boyutunda bir çürük ve gö sünün sol kısmında duyarlılık tespit edilmiştir. Savcının talebi üzerine, cezaevinde ba vuranların yaralarının foto rafları çekilmiştir. Bu foto raflarda, Bay Akgülün kollarındaki ciddi çürükleri gözlemlenmiştir.

18. 1 A ustos 2005 tarihinde, Bay Eri en, Bay Demir ve Bay Akgül, gözaltında tutuldukları sürede jandarmalar tarafından kötü muameleye tabi tutuldukları, bu süre içerisinde kendilerine muayene eden doktorların kapsamlı bir muayene yapmadı ı ve jandarmalarla i birli i yaptıklarına ili kin iddialarla Erci C.Savcılığı na ikayette bulunmuşlardır. Bu ba lamda, ba vuranlar, jandarmalar nezaretinde on üç ki inin bir arada muayene edildi ini iddia etmişlerdir.

19. Van Savcısı, jandarma görevlileri aleyhine bir soruşturma ba latmıştır. Bu ba lamda, Bay Eri en ve Bay Demir 17 ve 26 A ustos 2005 tarihlerinde Bitlis Savcısına ifade vermişlerdir. Her ikisi de, gözaltında tutuldukları süre boyunca jandarmalar tarafından kötü muamele gördüklerini ifade etmişlerdir. Bay Eri en ayrıca, iki jandarmanın isimlerinin Seydi ve Orhan oldu unu duydu unu ve Seydinin Karadeniz aksanıyla

konu tu unu ifade etmi tir.

20. 22 ve 26 A ustos 2005 tarihlerinde, Bay Eri en ve Bay Demir Bitlis Devlet Hastanesinde tıbbi muayeneden geçirilmi lerdir. Bu muayenelerde vücutlarında hiçbir kötü muamele izine rastlanmamı tir. 2005 Kasım ayında, Bay Akgül Van Devlet Hastanesi Gö üs Cerrahisi Biriminde tıbbi muayeneden geçirilmi tir. Doktor, Bay Akgülün post-travmadan muzdarip oldu unu ve uygun tedaviyle 2-3 gün içerisinde iyile ece ini belirtmi tir.

21. 9 Mart 2006 tarihinde, Bay Akgül, Bitlis Savcısının huzuruna çıkarılmı tir. Savcı ba vurana on be foto raf göstermi ve kendisine kötü muamelede bulundu unu iddia etti i jandarma görevlilerini te his etmesini istemi tir. Ba vuran, gösterilen foto raflardan kendisine kötü muamelede bulunan görevlileri te his edememi tir.

22. 22 ubat 2007 tarihinde, Bay Demir Erci Savcısına ba vurmu ve jandarma görevlileri aleyhindeki ikayetini geri almı tir. Yakalandıktan sonra depresyon geçirdi i için böyle bir iddiada bulundu unu belirtmi tir.

23. 8 A ustos 2008 tarihinde, Erci Savcısı, Bay Eri en ve Bay Demirin kötü muamele gördüklerine dair iddialarının hiçbir tıbbi raporla desteklenmedi ine karar vermi tir. Ayrıca, Bay Demirin sonradan jandarma görevlileri aleyhindeki ikayetini geri aldı nı önemle vurgulamı tir. Son olarak, savcı, Bay Akgülün, kendisine kötü muamelede bulundu unu iddia etti i jandarma görevlilerini foto raflardan tanıyamadı nı ifade etmi tir. Dolayısıyla, olay hakkında bu nedenlerle takipsizlik kararı verilmi tir. 16 Eylül 2008 tarihinde, Van A ır Ceza Mahkemesi, ba vuranların yukarıda belirtilen karara itirazlarını reddetmi tir.

24. Bu sırada, 6 ubat 2006 tarihinde Savcılık, gözaltında tutulan ba vuranları muayene eden doktorlar hakkında soru turma açmak için Erci İçe dare Kurulundan izin istemi tir. 6 Mart 2006 tarihinde İçe dare Kurulu, üyelerinden biri tarafından hazırlanmı bir rapora istinaden, iddiaların asılsız oldu u gerekçesiyle adli soru turma açmaya ili kin izin talebini reddetmi tir. 8 Mayıs 2006 tarihinde, Van Bölge dare Mahkemesi, ba vuranların bu karara itirazlarını reddetmi ve İçe dare Kurulunun kararını onamı tir. Bu sırada, 28 Mart 2006 tarihinde Erci Savcısı, Üçe dare Kurulunun yukarıdaki kararına dayanarak, doktor aleyhine yürütülen soru turma hakkında soru turmaya devam etmeme kararı vermi tir. 13 Haziran 2006 tarihinde, Van A ır Ceza Mahkemesi ba vuranlar tarafından bu karara kar ı yapılan di er itirazları da reddetmi tir.

II. LG L HUKUK VE UYGULAMA

25. Adalet, Sa lık ve Çi leri Bakanlıkları tarafından imzalanan Cezaevi Yönetiminin ve Cezaevlerindeki Sa lık Hizmetlerinin etkin yönetimine ili kin Protokol (6 Ocak 2000 tarihli, 26 Aralık 2003 tarihinde revize edilmi tir) u ekildedir:

Madde 61

Terörle mücadele ve çıkar amaçlı suç örgütleriyle mücadele kanunlarının kapsamları dı nda kalan suçlardan tutuklu ve hükümlü olanların, hastanelerde muayeneleri sırasında jandarma, odanın muhafazalı olması durumunda kapı dı nda bekleyecek; muhafazalı olmaması halinde muayene odası içinde bulunacak, doktorla hasta arasında geçecek konu maları duymayacak uzaklıkta koruma tedbiri alacaktır

26. A ÖKnin (Avrupa kence ve nsanlık Dı ı veya A a ılayıcı Muamele ya da Cezanın Önlenmesi Komitesi) cezaevlerindeki sa lık bakımı hizmetlerine ili kin Standartları a a ıdaki ekildedir (bakınız A ÖK Standartları, belge no. CPT/Inf/E (2002)1 - Rev. 2006, sayfa 31 ve 34):

Tutukluların tıbbi muayeneleri (geli te veya daha sonra) cezaevi yetkililerinin duyamayaca ı ve söz konusu doktor aksini talep etmedikçe, göremeyece i ekilde yapılmalıdır

Devlet hastanesine ba vurulması halinde, güvenlik düzenlemeleri meselesi gündeme gelecektir. Bu ba lamda, A ÖK tedavi görmek için hastaneye sevk edilen mahkumların, nezaret etme gerekçeleriyle fiziksel olarak hastane yataklarına veya di er e yalara ba lanmaması gerekti ini vurgulamak ister. Güvenlik gereksinimlerinin kar ılanmasının di er yöntemleri tatmin eder ölçüde bulunabilir ve bulunmalıdır; bu tür hastanelerde nezarethane kurulması olası bir çözümdür.

27. Ceza Muhakemesi Kanununun (5271 sayılı) 271. maddesi u ekildedir:

Kanunda yazılı olan hâller saklı kalmak üzere, itiraz hakkında duru ma yapılmaksızın karar verilir. Ancak, gerekli görüldü ünde Cumhuriyet savcısı ve sonra müdafii veya vekil dinlenir.

HUKUK BAKIMINDAN

1. BAY İRİN SEKMEN, BAY SEDRETTİN ALTAY VE BAY EKREM KAPLAN AÇISINDAN BA VURUNUN K İTAP BAKIMINDAN UYGUNLU ĞUNA DA R

28. Mahkeme, huzuruna getirilen her davada yargılama yetkisine sahip olup-olmadı ı konusunda karar vermesi gerekti ini ve bu nedenle yargılama sürecinin her a amasında yargı yetkisine ili kin çıkabilecek tüm sorunları incelemekle yükümlü oldu unu yinelemektedir. (bakınız Blečić v. Hırvatistan (GC), no. 59532/00, § 67, A HS 2006-III). Bu nedenle, Hükümet, mevcut davada, ki i bakımından kabul edilemezlik itirazında bulunmasa dahi, Mahkeme bu durumu resen incelemek zorundadır (bakınız Kolaric-Kisur v. Hırvatistan (dec.) no. 17129/05, 17 Eylül 2009).

29. Mahkeme, ba vuranların, ba vurularının temsilcileri Bay C. Demir tarafından yapıldı ını ve ba vuranların Mahkeme ile hiçbir zaman do rudan temasa geçmedi ini belirtir. Ayrıca, nihai olarak 19 Mayıs 2012 tarihinde yinelenen taleplere ra men, temsilci, İrin Sekmen, Sedrettin Altay ve Ekrem Kaplan isimli üç ba vuran açısından yasal yetki belgesi ibraz etmemi tir.

30. Mahkeme, temsilciler açısından Sözle menin 34. maddesi uyarınca, temsil ettikleri ve ma duriyete u radıklarını iddia eden ki ilerden aldıkları açık ve özel yetkiye istinaden hareket ettiklerini gösterir yetki belgelerini sunmalarının önem arzetti ini belirtmektedir.

Mevcut davada, dava dosyasında adı geçen üç ba vuranın kendileri adına Bay C. Demirden Mahkemeye ba vuruda bulunmasını istediklerini gösterir bir belge mevcut de ildir. Sonuç olarak, ba vuranlar İrin Sekmen, Sedrettin Altay ve Ekrem Kaplan adına yapılan ba vurular Sözle menin 35 §§ 3 ve 4 maddesi uyarınca ki i bakımından dava ko ullarından biri yerine getirilmedi i ve yetki kuralı ile ba da madı ı için reddedilmelidir (bakınız, gerekli de i ikliklerin yapılması ko uluyla, Post v. Hollanda (dec.) no. 21727/08, 20 Ocak 2009; K.M. ve Di erleri v. Rusya (dec), no. 46086/07, 29 Nisan 2010).

II. SÖZLE MENİN 3. MADDESİNİN HLAL EDİLDİ ĞİNE DA R

31. İk üç ba vuran, Bay Eri en, Bay Demir ve Bay Akgül, Sözle menin 3. maddesi uyarınca kendilerine polis tarafından gözaltında tutulurken kötü muamelede bulunulmasından ikayetçi olmu lardır. Ba vuranlar ayrıca suçlanan polisler aleyhine yürütülen ceza kovu turmalarının etkin olmadı ını iddia etmi lerdir. Sözle menin 3. maddesi u ekildedir:

Hiç kimse i kenceye veya insanlık dı ı ya da a a ılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz.

A. Kabul edilebilirlik

32. Hükümet, ba vurunun, iç hukuk yolları tüketilmedi i gerekçesiyle reddedilmesi gerekti ini ileri sürmü tür. Bu ba lamda hükümet, ba vuranların muzdarip olduklarını iddia ettikleri zararlar açısından tazminat elde etmek için idari mahkemeler veya hukuk mahkemeleri önünde tazminat davası açmaları gerekti ini belirtmi tir.

33. Mahkeme, daha önceki davalarda Hükümetin bu savını inceleyip reddetti ini bir kez daha ifade eder (bakınız, özellikle, Karayi it v. Türkiye (dec), no. 63181/00, 5 Ekim 2004; Emirhan Yıldız ve Di erleri v. Türkiye, no. 61898/00, §§ 35-38, 5 Aralık 2006). Mahkeme, mevcut davada belirtilen sonuçtan ayrılmasını gerektirecek özel bir durum olmadı ını tespit etmi tir. Sonuç olarak, Mahkeme Hükümetin ilk itirazını reddetmi tir.

34. kinci ba vuran Bay Ergin Demire ili kin olarak, Mahkeme, ba vuranın gözaltında iken kötü muamelede bulunuldu u iddiasıyla 2005 yılında Cumhuriyet Savcılı ına ikayette bulunmasına ra men, 2007 yılında depresyonda oldu u gerekçesiyle kötü muameleye maruz kaldı ını iddia etti ini belirterek bu yöndeki ikayetini geri çekti ini gözlemlemektedir (bakınız paragraf 22). Mahkeme, ba vurunun iletilmesinin ardından, ba vuranın temsilcisinin Hükümetin ba vuru hakkındaki görü lerine yanıt vermedi ini ancak sadece ba vuruyu takip etmek niyetinde oldu unu belirtti ini gözlemlemi tir. Sonuç olarak, ba vuranın kötü muamele iddialarını baskı altında geri çekti i sonucuna varılması için hiçbir gerekçe mevcut de ildir. Yukarıda anlatılanlar ı ında Mahkeme, Bay Demirin Sözle menin 3. maddesi uyarınca ileri sürdü ü ikayetin açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle reddedilmesi gerekti ine karar vermi tir.

35. Mahkeme, di er ba vuranlar - Eri en ve Akgül - açısından, Sözle menin 35 § 3 (a) maddesi uyarınca bu ikayetin açıkça dayanaktan yoksun olmadı ını belirtmektedir.

Mahkeme ayrıca ikayetin ba ka bir gerekçe ile kabul edilemez olmadı ını belirtmektedir. Bu nedenle ikayet kabul edilebilir olarak beyan edilmi tir.

B. Esas bakımından

36. Hükümet, ba vuranların iddialarına itiraz etmi tir. Özellikle, ba vuranların iddialarının temelsiz oldu unu ve ikayetlerin Sözle menin 3. Maddesi gere ince, aranması gereken eylemlerin, yeterli a ırlık e i inin altında oldu unu ileri sürmü tür.

37. Mahkeme, kötü muamele iddialarının uygun kanıtlarla desteklenmesi gerekti ini tekrar dile getirmektedir (bakınız, özellikle, Tanrıku ve Di erleri v. Türkiye, (dec), 45907/99, 22 Ekim 2002). Mahkeme, kanıtları de erlendirirken genelde üpheye yer bırakmayacak kanıt standardını uygulamaktadır (bakınız Av ar v. Türkiye, no. 25657/94, § 282, A HS 2001-VII (özetler)). Bu tür bir kanıt, yeterli ölçüde güçlü, açık ve uyumlu çıkarımlar ve benzeri ile aksi kanıtlanamayan fiili karinelerin birle mesi ile ortaya çıkabilir (bakınız rlanda v. Birle ik Krallık, 18 Ocak 1978, § 161, Seri A no.25). htılafa konu olayların tümü yada büyük bir kısmının, gözaltında tutulan ki ilerinin durumunda oldu u gibi, yetkililerin münhasır bilgisi çerçevesinde gerçekle ti i durumlarda, gözaltı sırasında olu an yaralanmalar bakımından güçlü olarak, dile getirilen fiili karinelerin varlı ı kabul edilecektir. Aslında, bu gibi durumlarda, ispat yükünün olay hakkında tatmin ve ikna edici bir açıklama getirmesi gereken yetkililerde olması dü ünülebilir. (bakınız Salman v. Türkiye (GC), no. 21986/93, § 100, AHM 2000-VII).

38. Bu ba lamda, bir ki inin sa lıklı durumdayken gözaltına alınması, ancak salıverildi i zaman yaralı oldu unun tespit edilmesi halinde; özellikle bu iddiaların tıbbi raporlarla desteklenmesi durumunda, bu yaralanmanın nasıl olu tu una dair makul bir açıklama

yapmak ve ma durun iddialarını çürütebilecek nitelikte kanıt sunmak Devletin görevidir, aksi halde Sözle me'nin 3. maddesi uyarınca açık bir sorun ortaya çıkmaktadır (bkz. Selmouni v. Fransa (GC), no. 25803/94, § 87, AHM 1999-V; Aksoy v. Türkiye, 18 Aralık 1996 tarihli karar, Karar ve Hüküm Raporları 1996-VI, s. 2278, § 62; Tomasi v. Fransa, 27 A ustos 1992 tarihli karar, Seri A no. 241-A, s. 40-41, §§ 108-111 ve Ribitsch v. Avusturya, 4 Aralık 1995 tarihli karar, § 34, Seri A no. 336).

39. Mahkeme, Sözle me'nin 3. Maddesi gere ince, kötü muameleye ili kin iddiaların ihtilafli olması ya da makul üphe uyandırması durumunda ilgili makamların bu iddiaları soru turması gerekti ini belirtmektedir. (bkz, özellikle Assenov ve Di erleri v. Bulgaristan, 28 Ekim 1998, §§ 101-102, Karar ve Hüküm Raporları 1998-VIII).

(a) 3. maddenin esası yönünden

40. Birinci ba vuran Bay Eri en, gözaltında tutulurken, kötü muameleye maruz kaldı ını beyan etmi tir. Özellikle, a ır ekilde dövüldü ünü ve kafasının defalarca duvara vuruldu unu beyan etmi tir. Ayrıca, vücudunda kötü muamele gördü üne dair herhangi bir i aret olmadı ını belirten tıbbi raporların gerçe i yansıtmadı ını iddia etmi tir. Bu ba lamda, jandarmalar tarafından kötü muamele gördü üne ili kin ikâyette bulunmaması için tehdit edildi ini ve tıbbi muayenenin jandarmalar nezaretinde yapıldı ını belirtmi tir. Üçüncü ba vuran Bay Akgül de kötü muameleye maruz kaldı ını belirterek ikâyette bulunmu tur. Bu ba lamda, sert ekilde dövüldü ünü ve kendisine hakaret edildi ini iddia etmi tir. Bay Akgül iddiasını desteklemek amacıyla; sa gözünde i lik, her iki kolunda ezik ve gö sünde hassasiyet bulundu unu belirten tıbbi raporlar sunmu tur.

41. Mahkeme Bay Eri en hakkında; gözaltında bulundu u sürenin ilk ve son günlerinde hazırlanan tıbbi raporların, ba vuranın vücudunda kötü muamele gördü üne dair bir iz olmadı ını rapor etti ini belirtmektedir. Bu raporda detayların yer almadı ı mahkemenin dikkatindedir. Ancak, ba vuran iddialarını kanıtlayabilecek nitelikte hiçbir belge sunamamı tır. Bu do rultuda Mahkeme; dava dosyasında, ba vurana, gözaltında tutuldu u sırada, iddia edildi i gibi kötü muamelede bulunuldu unu gösteren hiçbir kanıt olmadı ı kanısındadır. Sonuç olarak, birinci ba vuranın iddialarını destekleyen kanıtların bulunmaması sebebiyle Mahkeme bu ba vuranın, kesin surette kötü muameleye maruz kaldı ını tespit edememektedir. Böylece Mahkeme, Bay Eri en hakkında, Sözle me'nin 3. Maddesinin esas yönünden ihlalinin söz konusu olmadı ı sonucuna varmaktadır.

42. Bay Akgül hakkında Mahkeme; yakalandı ı gün hazırlanan tıbbi raporun ba vuranın vücudunda kötü muameleye dair herhangi bir iz bulunmadı ını belirtti ini gözlemleni tir. Ancak ertesi gün düzenlenen raporda, ba vuranın sa gözünde i lik bulundu u belirtilmi tir. Ayrıca, ba vurana 29 Temmuz 2005 tarihinde uygulanan doktor muayenesi sonucu, ba vuranın sa kolunda 3x3 cm'lik ezik, sol kolunda 2x3 cm'lik ezik ve gö sünde hassasiyet oldu u belirtilmi tir. Mahkeme; Devlet makamlarının kontrolü altında bulunmaktayken Bay Akgül tarafından herhangi bir üphe olmaksızın ileri sürülen yaralanmalara ili kin olarak; Hükümet'in bir açıklama yapamadı ını belirtmektedir. Mahkeme ayrıca tıbbi rapordaki bulguların, ba vuranın dövülme iddiaları ile uyu tu u kanısındadır. Mahkeme, mevcut davanın ko ulları ı ında, ba vuranın gerçekle ti ini iddia etti i yaralanmaların nedenine ili kin Hükümet'ten makul bir açıklama gelmemesini dikkate alarak; bu yaralanmaların sorumlulu u Hükümete yüklenen kötü muamelelerden kaynaklandı ını tespit etmi tir. Mahkemeye göre, Bay Akgül'ün maruz kaldı ı insanlık dı ı ve a a ılayıcı muamele sebebiyle, Sözle me'nin 3. maddesinin esas yönünden ihlalinin söz konusu oldu u açıktır.

(b) 3. maddenin usulü yönünden

43. Mahkeme delil yetersizli i gerekçesiyle, birinci ba vuranın iddia edildi i gibi kötü muameleye maruz kaldı ını tespit edememi tir. Ancak, önceki davalarda oldu u gibi bu

durumun, ba vuranın 3. maddeye ili kin ikâyetinin, devletin soru turma yapma konusundaki pozitif yükümlülü ün amaçları do rultusunda, "tartı ilabilir" olmasına engel de ildir (bkz. Böke ve Kandemir v. Türkiye, no. 71912/01, 26968/02 ve 36397/03, § 54, 10 Mart 2009). Bu sonuca ula ırken Mahkeme, birinci ba vuranın ulusal makamlar önünde dile getirdi i iddialar ve Mahkeme'ye bulundu u beyanlar arasındaki tutarlılı a özellikle dikkat çekmi tir. Üçüncü ba vuran Bay Akgül hususunda Mahkeme; davalı Devletin, Sözle me'nin 3. maddesi uyarınca, ba vuran tarafından ileri sürülen yaralanmalardan sorumlu oldu unu tespit etmi tir. Bu nedenle, her iki ba vuranın iddialarına ili kin etkin bir soru turma gerekmektedir.

44. Mahkeme öncelikle, ön soru turmanın Cumhuriyet Savcısı tarafından yürütüldü ünü gözlemlemektedir. Ancak, a a ıda açıklanan gerekçelere binaen, soru turmanın etkin bir ekilde yürütüldü ü konusunda ikna olmamı tır.

45. Bu ba lamda Mahkeme öncelikle; ba vuranların gözaltı sürecindeki tıbbi muayenelerindeki eksiklikleri dikkate almaktadır. Ba vuranlar tıbbi kontrol için Erci Devlet Hastanesi'ne getirildiklerinde, suçlanan di er ki ilerle birlikte muayene odasına alınmı ve jandarmalar muayene boyunca odadan ayrılmamı lardır. Mahkeme A ÖK (Avrupa kencenin Önlenmesi Komitesi) 'nin de, gözaltındaki ahıslara kötü muamelede bulunulmasına kar ı gerekli bir garantör uygulama olarak, uygun tıbbi muayenelerin öneminin altını çizdi ini belirtmektedir. Bu neviden muayeneler herhangi bir polis memuru bulunmaksızın, uzman doktor tarafından yapılmalıdır (bkz. yukarıdaki 26. fıkra). Mevcut davada Mahkeme, jandarmaların ba vuranların terörle ilgili suç iddiaları nedeniyle gözaltında bulunmalarından dolayı, ulusal yasalara göre, muayene odasında kaldıklarını belirtmektedir (bkz. yukarıdaki 18. fıkra). Buna kar ın, yinede mevcut davada oldu u gibi, muayenelerin üstünkörü ve kolektif ekilde yapılması, bu muayenelerin etkinli i ve güvenilirli ini zayıflatmaktadır (bkz. Akkoç v. Türkiye, no. 22947/93 ve 22948/93, § 118, A HM 2000-X.; Elci ve Di erleri v. Türkiye, no. 23145/93 ve 25091/94, § 642, 13 Kasım 2003).

46. Ayrıca dava dosyasındaki belgelere göre, ba vuranları muayene eden doktorlar ve suçlanan jandarma görevlileri Cumhuriyet Savcısı kar ısına çıkarılmamı lardır. Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılan tek i lem, ba vuranların ifadelerini almak ve üçüncü ba vuran Bay Akgül'den bazı foto raflardan suçlanan polis memurlarını te his etmesini istemektir. Yukarıda belirtilenler ı ında Mahkeme, birinci ve üçüncü ba vuranların kötü muamele iddiaları hakkında, Sözle menin 3. maddesi gere ince yerel makamlar tarafından etkin soru turmanın yapılmadı ı sonucuna varmı tır.

47. Bay Eri en ve Bay Akgül hakkında, 3. maddenin usul yönünden ihlali söz konusudur.

III. SÖZLE ME'N N 5 § 4 MADDES N N HLAL ED LD DD ASI

48. Ba vuranlar Sözle me'nin 5 § 4 maddesi uyarınca, tutukluluklarının yasaya aykırılı ına itiraz edebilecekleri etkin bir iç hukuk yolunun bulunmamasından dolayı ikayetçi olmu lardır. Sözle me'nin 5 § 4 maddesi a a ıdaki ekildedir:

"Yakalama veya tutulma yoluyla özgürlü ünden yoksun kılınan herkes, tutulma i leminin yasaya uygunlu u hakkında kısa bir süre içinde karar verilmesi ve e er tutulma yasaya aykırı ise, serbest bırakılması için bir mahkemeye ba vurma hakkına sahiptir."

49. Hükümet ba vuranların, 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 267. maddesi uyarınca, yargılama sürecinde devam eden tutukluluklarına itiraz edebildiklerini belirtmi tir. Ayrıca Hükümet ba vuranların itirazlarının, yerel mahkemeler tarafından hızlı bir ekilde neticelendirildi ini belirtmi tir. Sonuç olarak, mevcut davada, 5 § 4 maddesinin ihlalinin söz konusu olmadı ını öne sürmü tür.

50. Mahkeme bu ikayetin Sözle me'nin 35 § 3 (a) maddesi kapsamında, açıkça

dayanaktan yoksun olmadı ını belirtmektedir. Ayrıca, kabul edilemezli e dair herhangi bir ba ka gerekçe de bulunamamı tır. Bu nedenle kabul edilebilir oldu u beyan edilmelidir.

51. Sözle menin 5 § 4 maddesi uyarınca yapılan yargılamalarda, Sözle menin 6 § 1 maddesince hem ceza hem de hukuk yargılamaları için öngörülen teminatların sa lanması her zaman gerekli olmasa da, bu madde ba lamında da yapılan yargılamalar adli nitelik ta ımalı ve özgürlükten mahrum bırakma durumlarında ba vuranlara uygun olan teminatlar verilmelidir. (bkz. örne in, Assenov, yukarıda yer almı tır, § 162 ve Wloch - Polonya, no. 27785/95, §125, A HM 2000-XI, ayrıca, Megyeri - Almanya, 12 Mayıs 1992, § 22, Seri A no. 237-A).Ayrıca, bu türden yargılamalarda çeki meli yargı ilkesine riayet edilmeli ve taraflar - savcı ve tutuklu ki i - arasında silahların e itli i ilkesi her zaman korunmalıdır. Sözle me'nin 5 §4 maddesinin mahiyetinden kaynaklanan ilk temel teminat, tutuklulu a kar ı yapılan itirazın (Knebl - Çek Cumhuriyeti, no. 20157/05, § 85, 28 Ekim 2010), hakim önünde yapılan duru malarda etkin olarak incelenmesini talep etme hakkıdır. Ayrıca, tutuklu ki i bu talep hakkından düzenli aralıklarla yararlanma olana ına sahip olmalıdır. (bkz. Svipsta v. Letonya, no. 66820/01, § 129, A HM 2006-III (alıntılar)).

52. Mahkeme, Türk hukuk sisteminde (Ceza Muhakemeleri Kanununun 108. maddesi), tutukluluk halinin uzatılmasına ili kin hususun kendili inden belirli aralıklarla incelendi ini belirtmektedir (yargılama öncesinde ve esasa ili kin her duru mada her ay veya yargılama evresinde daha sık bir ekilde). Ayrıca, tutuklu, hem yargılama öncesinde hem de yargılama evresinde her zaman serbest bırakılma talebinde bulunabilmekte ve herhangi bir süre beklemek zorunda kalmadan bu talebi tekrarlayabilmektedir. Buna ek olarak, tutuklunun talebi üzerine veya kendili inden alınmı olan tutuklulu a ili kin tüm kararlara itiraz yolu açıktır (bkz. Altınok - Türkiye, no. 31610/08, § 53, 29 Kasım 2011). Mahkeme, böyle bir sistemde, itiraz üzerine her durumda duru ma yapılmasının, ceza yargılamasını kesintiye u ratabilece ini kabul etmektedir (bkz. Knebl, yukarıda yer almı tır, § 85). Mahkeme, bu bilgiler ı ında ve Sözle menin 5 § 4 maddesi altında düzenlenen yargılama usullerinin özel mahiyetini, özellikle de hız ko ulunu dikkate alarak, istisnai hallerin dı ında, yapılan her itiraz için duru ma yapılmasının gerekli olmadı ı kanaatinde (bkz. Altınok, yukarıda yer almı tır, § 54); bu hususta, Mahkeme, tutukluluk evresinde serbest bırakılma taleplerini inceleyen yerel mahkemelerin, yargılama usulüne ili kin teminatları sa lamaları gerekti ini, bu nedenle, yürütülen yargılamalarda çeki meli yargı ilkesine riayet edilmesi gerekti ini ve taraflar -savcı ve tutuklu - arasında silahların e itli i ilkesinin her zaman korunmasının gerekli oldu unu hatırlatmaktadır. (bkz. Karatay ve Di erleri - Türkiye, no. 11468/02, § 47, 15 ubat 2007).

53. Mevcut davanın özel ko ullarına baktı ımızda, Mahkeme ba vuranların 22 Temmuz 2005 tarihinde tutuklandıklarını ve Van Cumhuriyet Savcısının ihtilafa konu olay hakkındaki iddianamesini Van A ır Ceza Mahkemesine 30 Kasım 2005 tarihinde, yakla ık dört ay sonra, sundu unu gözlemlemi tir (iki aydan fazla süre boyunca mahkeme önünde dinlenilmeyen ve 6 Ekim 2005 tarihinde serbest bırakılan ikinci ba vuran hariç). kinci ba vuran iki aydan fazla süre boyunca mahkeme önünde dinlenilme hakkına sahip olmamı ken, birinci ve üçüncü ba vuran 22 Temmuz ve 30 Kasım 2005 tarihleri arasında dört aydan fazla süre boyunca mahkeme önünde dinlenilme hakkına sahip olmamı larıdır. Mahkeme, bu ba lamda, ba vuranların tutukluluklarına kar ı birçok kez itirazda bulunmalarına ra men, Ceza Muhakemesi Kanununun 271. maddesi uyarınca, yapılan itirazlar hakkında mahkeme tarafından duru ma yapılmaksızın karar verildi ini tespit etmi tir (bakınız paragraf 27). Bu nedenle Mahkeme, sulh ceza mahkemesi tarafından tutukluluk kararı verildikten sonra, Sözle me'nin 5 § 4 maddesince öngörüldü ü ekilde, soru turma a amasında hakim önünde düzenli aralıklarla dinlenilme hakkına sahip olmayan ba vuranların durumunun ilgili madde ile uyumlu olmadı ını dü ünlemektedir.

54. Bu nedenle Sözle menin 5 § 4 maddesinin ihlali söz konusudur.

IV. DD A ED LEN D ER SÖZLE ME HLALLER

55. Ba vuranlar, Sözle menin 5 § 3 maddesi uyarınca tutukluluk hallerin a ır ı uzunlu u hususunda ikayetçi olmu lardır. Ba vuranlar ayrıca, iddialarının do rulu unu kanıtlamaksızın, Sözle menin 6, 8, 13, 14 ve 17. maddelerine isnat etmi lerdir.

56. Ancak Mahkeme tarafından ibraz edilen dokümanların incelenmesi sonucu görülmektedir ki ; bu hükümlerin ihlaline yönelik herhangi bir bulgu mevcut de ildir. Mahkeme, ba vurunun bu bölümünün açıkça dayanaktan yoksun oldu u ve Sözle menin 35 §§ 3 ve 4 maddesi uyarınca kabul edilemez olarak beyan edilmesi gerekti i sonucuna ula mı tır.

V. SÖZLE MEN N 41. MADDES N N UYGULANMASI

57. Ba vuranlar, adil tazmine ili kin herhangi bir talepte bulunmamı lardır. Bu do rultuda, Mahkeme ba vuranlar için tazminat hükmetmeye gerek olmadı ı kanaatindedir.

BU NEDENLERLE, MAHKEME OYB RL YLE

1. irin Sekmen, Sedrettin Altay ve Ekrem Kaplan açısından ba vurunun ki i bakımından davayla ilgili olmadı ı gerekçesiyle kabul edilemez oldu unu beyan eder;

2. Bay Eri en ve Akgülün polis tarafından gözaltında tutulurken maruz kaldıklarını iddia ettikleri kötü muameleye ve bu iddiaya ili kin olarak yetkililerin etkin bir soru turma yapmamalarına ve Bay Eri en, Demir ve Akgülün yargılama öncesi tutukluluklarına ili kin yargılama i lemleri kapsamında hakim önüne çıkarılmamalarına ili kin ikayetlerin kabul edilebilir ve ba vurunun geri kalanın kabul edilemez oldu unu beyan eder;

3. Bay Ci erhun Eri en açısından Sözle menin 3. maddesinin esas bakımından ihlalinin söz konusu olmadı ına karar verir;

4. Bay Ci erhun Eri en açısından Sözle menin 3. maddesinin usul bakımından ihlalinin söz konusu oldu una karar verir;

5. Bay Abdülkadir Akgül açısından Sözle menin 3. maddesinin hem usul hem de esas bakımından ihlalinin söz konusu oldu una karar verir;

6. Ci erhun Eri en, Ergin Demir ve Abdülkadir Akgül açısından yargılama öncesi tutukluluklarına ili kin yürütülen kovu turmalar ba lamında hakim önüne çıkarılmamalarından ötürü Sözle menin 5 § 4 maddesinin ihlalinin söz konusu oldu una karar verir.

bu karar ngilizce olarak hazırlanmı ve A HM çtüzü ünün 77 §§ 2 ve 3. maddesine uygun olarak 3 Nisan 2012 tarihinde yazılı olarak tebli edilmis tir. (σσ)